

**Suomalaisten
mielenterveys ja
mielenterveyspalvelut
4/2024**

mieli.fi

mieli

Suomalaisten mielenterveys ja mielenterveyspalvelut 3/2024

Kristian Wahlbeck

Johtava asiantuntija, MIELI Suomen Mielenterveys ry

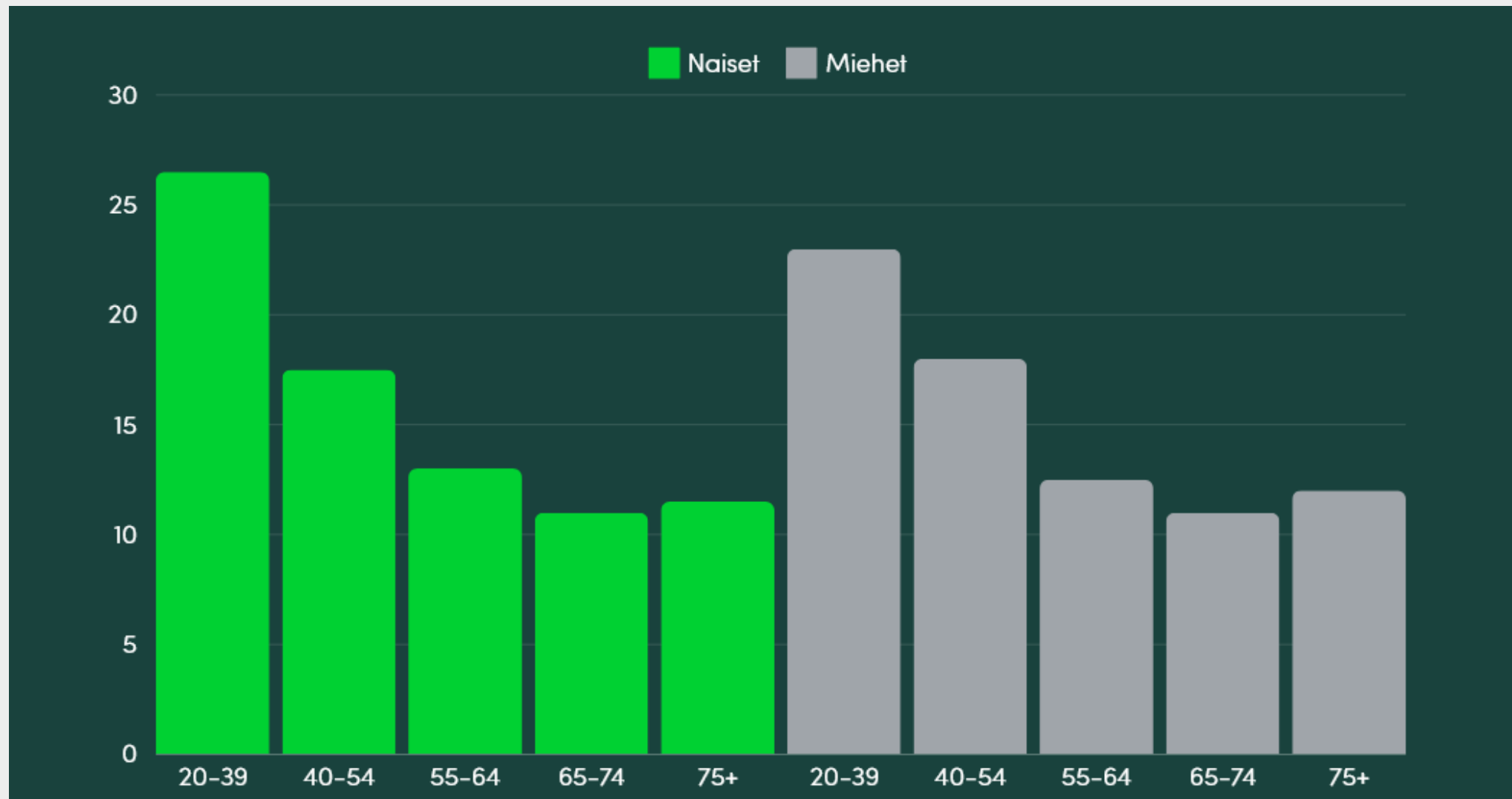
Suomalaisten fyysinen terveys on kohentunut, mutta mielenterveys on heikentynyt

- Aikuisväestön mielenterveys on heikentynyt koronapandemian jälkeenkin. Merkittävää psyykkistä kuormittuneisuutta on viidesosalla työkäisistä (2022).¹
- Itsemurha-ajatukset ovat yleistyneet. Joka kymmenes aikuinen on kokenut itsemurha-ajatuksia (2022).¹
- 2020-luvun peräkkäiset kriisit ovat heikentäneet suomalaisten mielenterveyttä
- Mielenterveystilanne on heikoin matalasti koulutettujen naisten ryhmässä. He käyttävät mielenterveyspalveluja korkeasti koulutettuja vähemmän.

1. [Terve Suomi -tutkimus 2022-23](#)

Psyykkisesti merkittävästi kuormittuneiden % osuus

mieli

Lähde: THL, Terve Suomi –tutkimus 2022-23

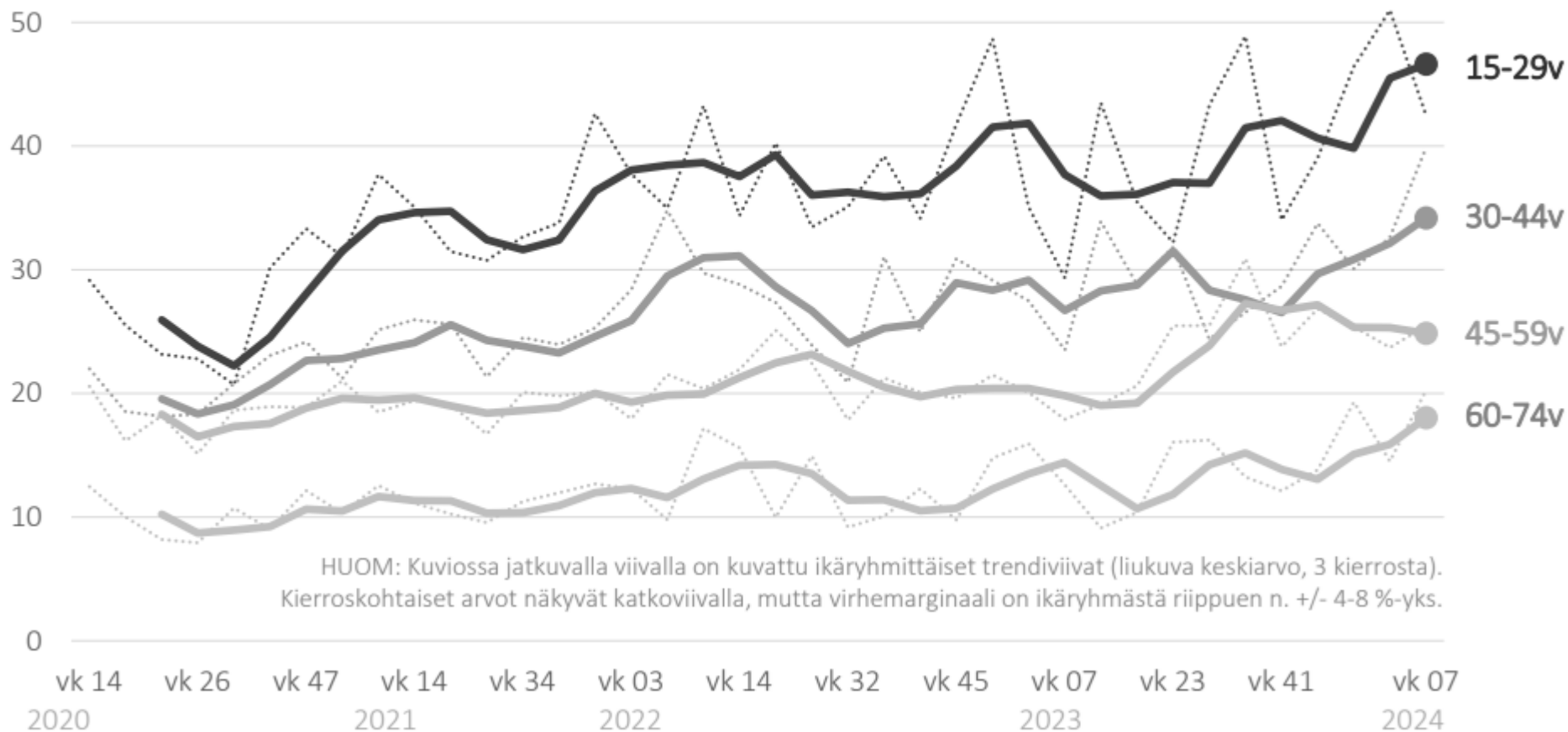
Väestön stressitaso on nousussa

15-74 –vuotiaat mannersuomalaiset

Kysymys kokonaisuudessaan: Stressillä tarkoitetaan tilannetta, jossa ihminen tuntee itsensä

Jännittyneeksi tai ahdistuneeksi taikka hänen on vaikea nukkua asioiden vaivatessa jatkuvasti mieltä.

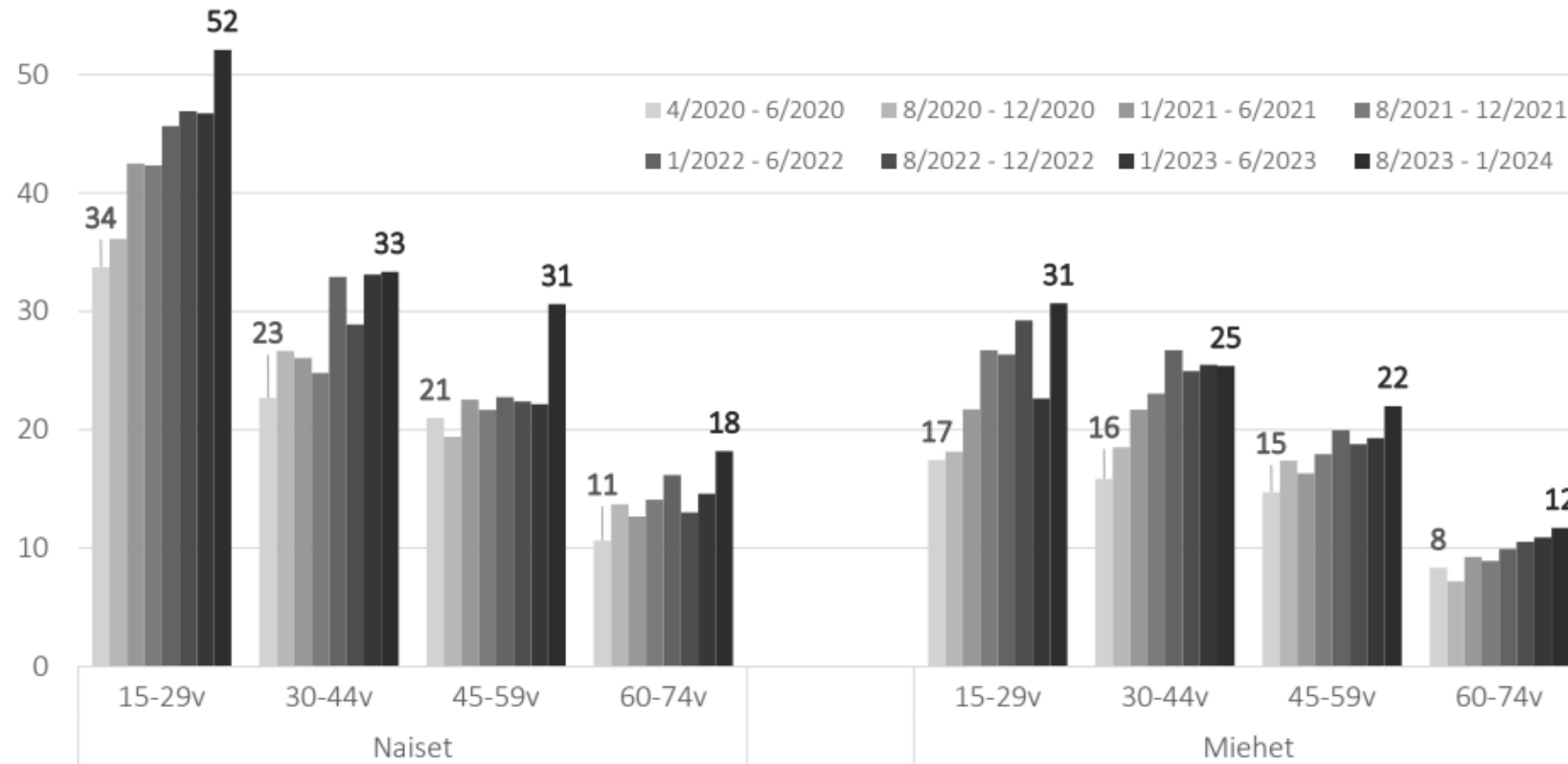
vähintään melko paljon stressiä, %

HUOM: Kuviossa jatkuvalla viivalla on kuvattu ikäryhmittäiset trendiviivat (liukuva keskiarvo, 3 kierrosta). Kierroskohtaiset arvot näkyvät katkoviivalla, mutta virhemarginaali on ikäryhmästä riippuen n. +/- 4-8 %-yks.

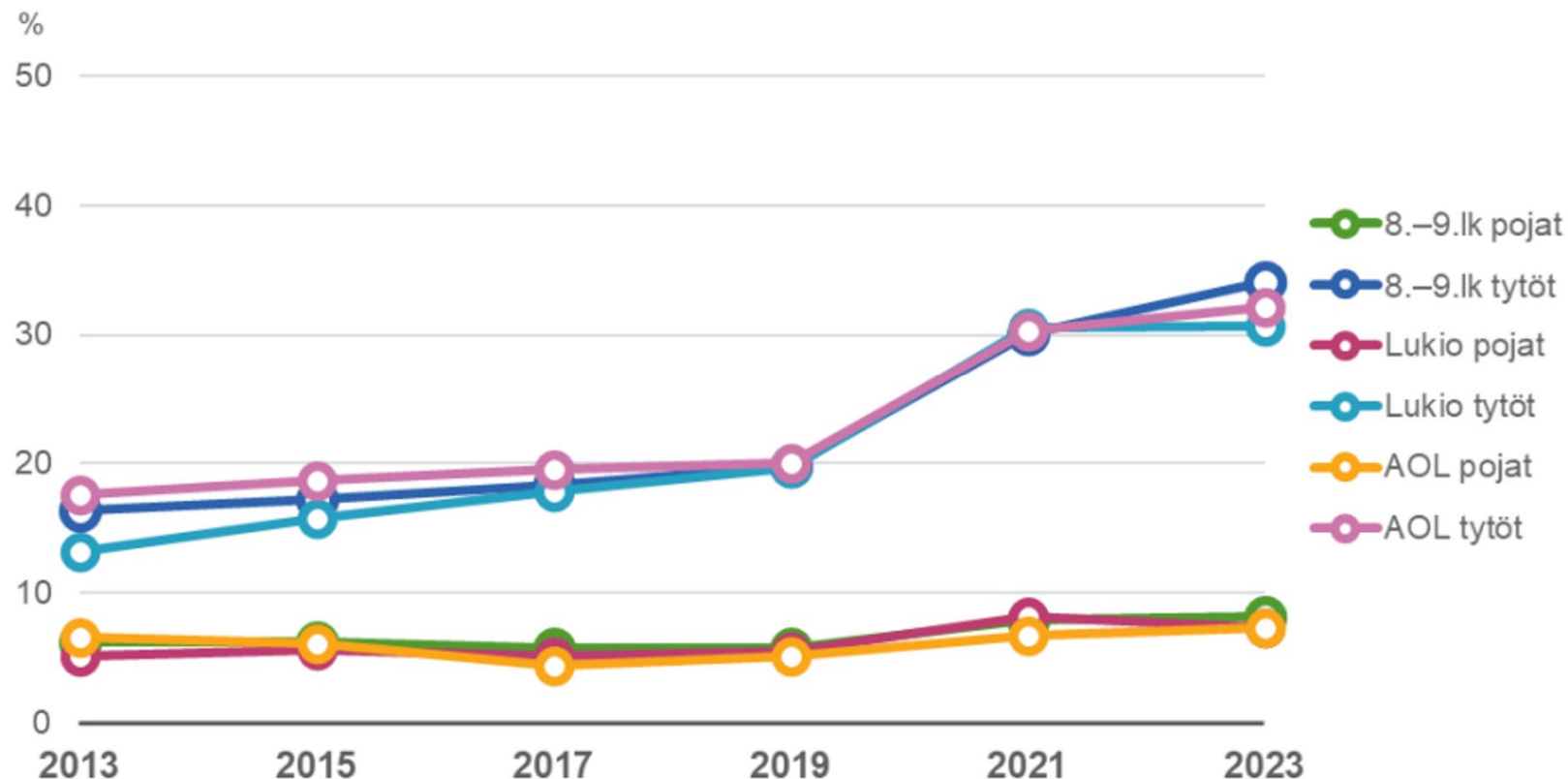
Naiset kokevat enemmän stressiä kaikissa ikäluokissa

vähintään melko paljon stressiä, %

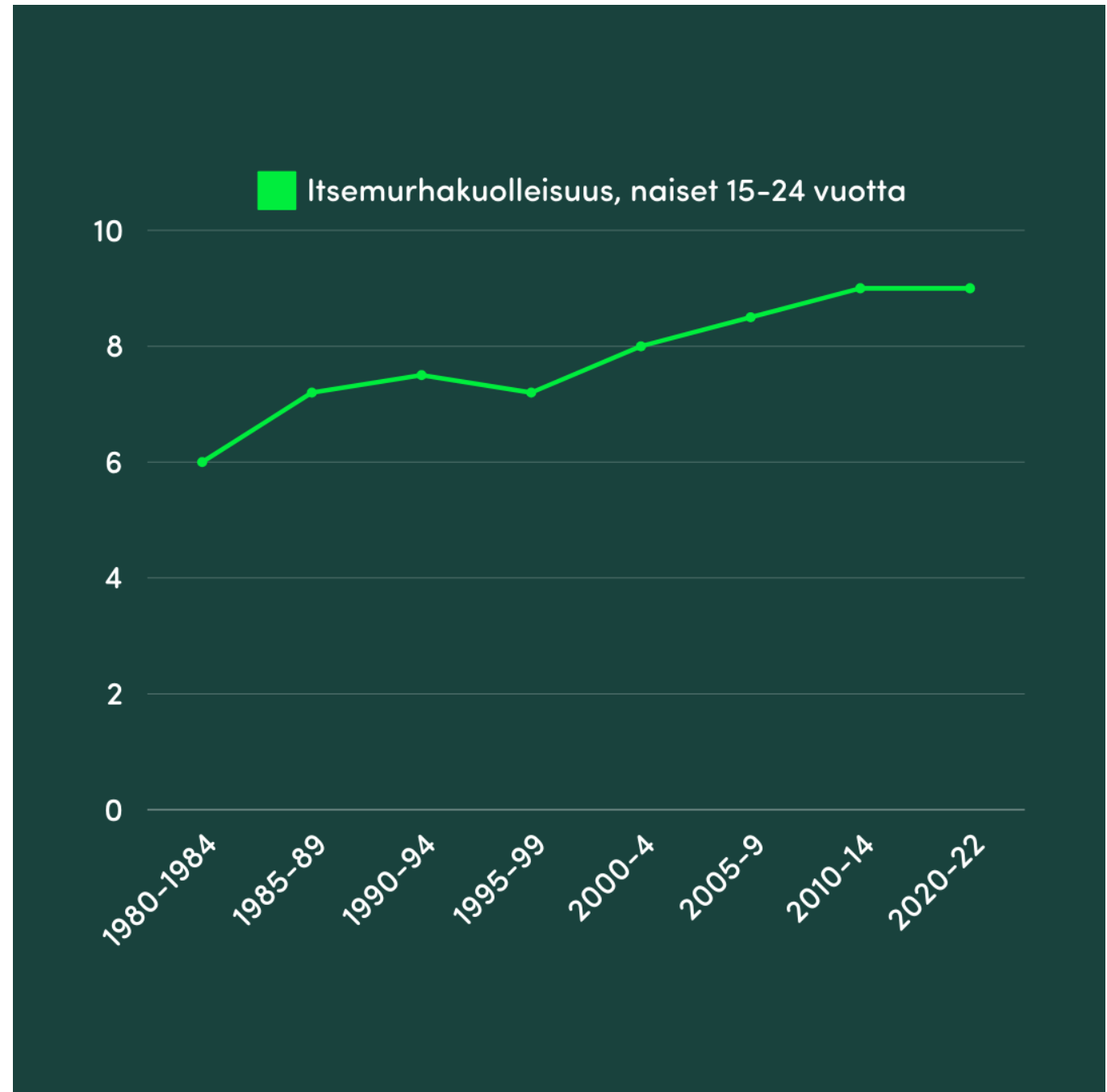
Nuorten ahdistuneisuus

- Kahden viime viikon aikana kohtalaista tai vaikeaa ahdistuneisuutta kokeneet nuoret sukupuolen ja kouluasteen mukaan

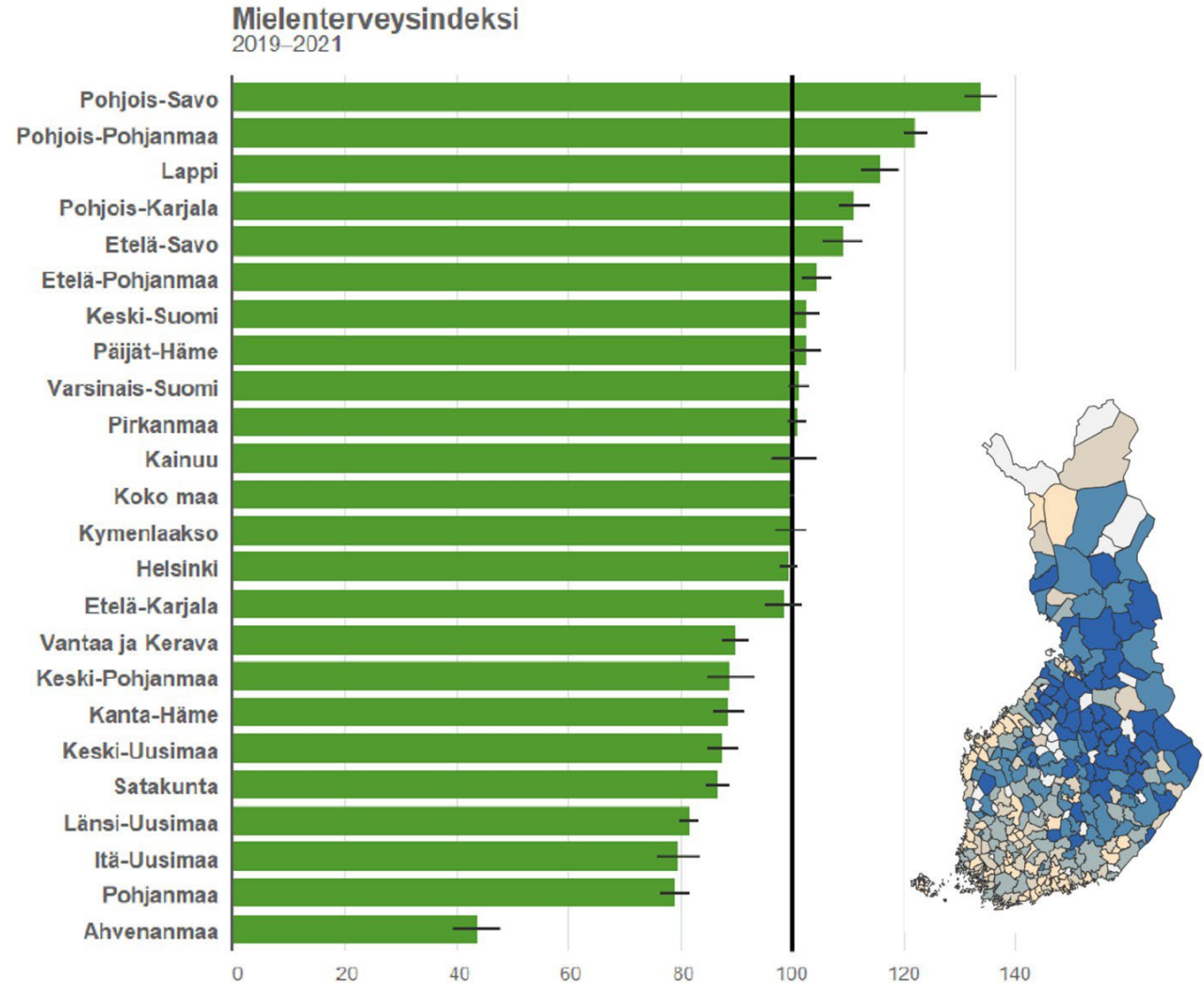
Nuorten naisten lisääntyvä ahdinko näkyy itsemurhakuolleis uudessa

Itsemurhakuolleisuus, naiset 15-
24 vuotta (itsemurhat / 100 000
samanikäistä)

Kansallinen terveysindeksi kuvaa vakavia mielenterveyden häiriöitä

Mielenterveysongelmat

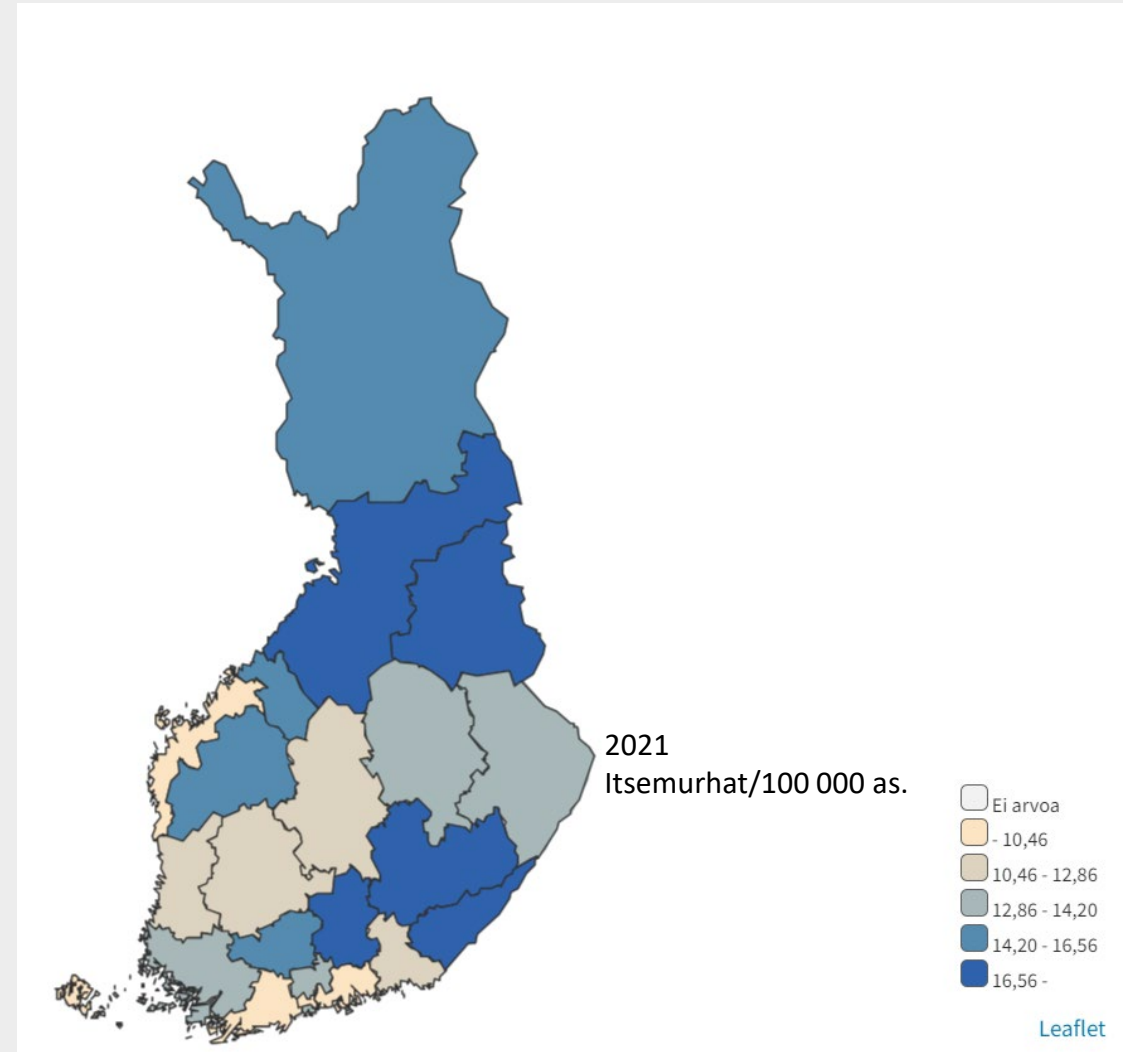

Indeksi kuvaa vakavia mielenterveyden häiriöitä

- Itsensä vahingoittaminen ja itsemurha 13 vuotta täyttäneessä väestössä: sairaalahoito ja kuolemansyyt
- Alueiden erot voivat osin johtua erilaisista kirjauskäytännöistä
- Psykoosit: lääkkeiden erityiskorvausoikeudet
- Mielenterveys- ja käyttäytymishäiriöt: Työkyvyttömyyseläkkeet 16-64 –vuotiaassa väestössä
- Sairastavuus yleisintä Pohjois-Savon ja Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueilla, harvinaisinta Pohjanmaalla sekä Länsi- ja Itä-Uudellamaalla

Itsemurhat

- Itsemurhakuolleisuus on laskenut merkittävästi, mutta on edelleen n. 20 % korkeampi kuin muissa pohjoismaissa.
- Itsemurhien ehkäisy vaatii poikkihallinnollista yhteistyötä ja terveydenhuollolta osaamista
- Lapin korkeat itsemurhaluvut saatiin laskuun monitoimijaisella ITRO-hankkeella

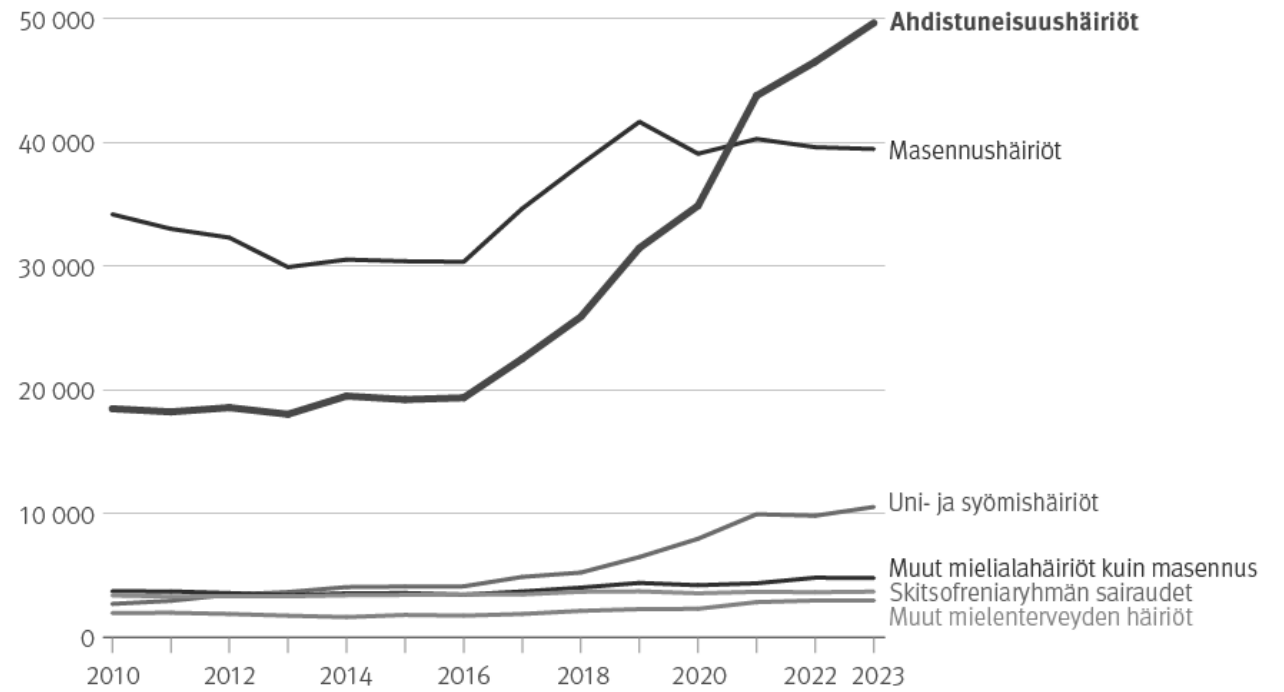

Mielenterveyssyistä sairauspäivärahaa saaneiden määrä kasvoi 2023 ennätyslukemiin

- Kasvu on ollut kaikkein voimakkainta alle 35-vuotiailla

Pitkät sairauspoissaolot ahdistuneisuuden vuoksi lisääntyvät voimakkaasti

Sairauspäivärahaa mielenterveyden häiriöiden vuoksi saaneiden lukumäärä diagnosoituvissa vuosina 2010–2023

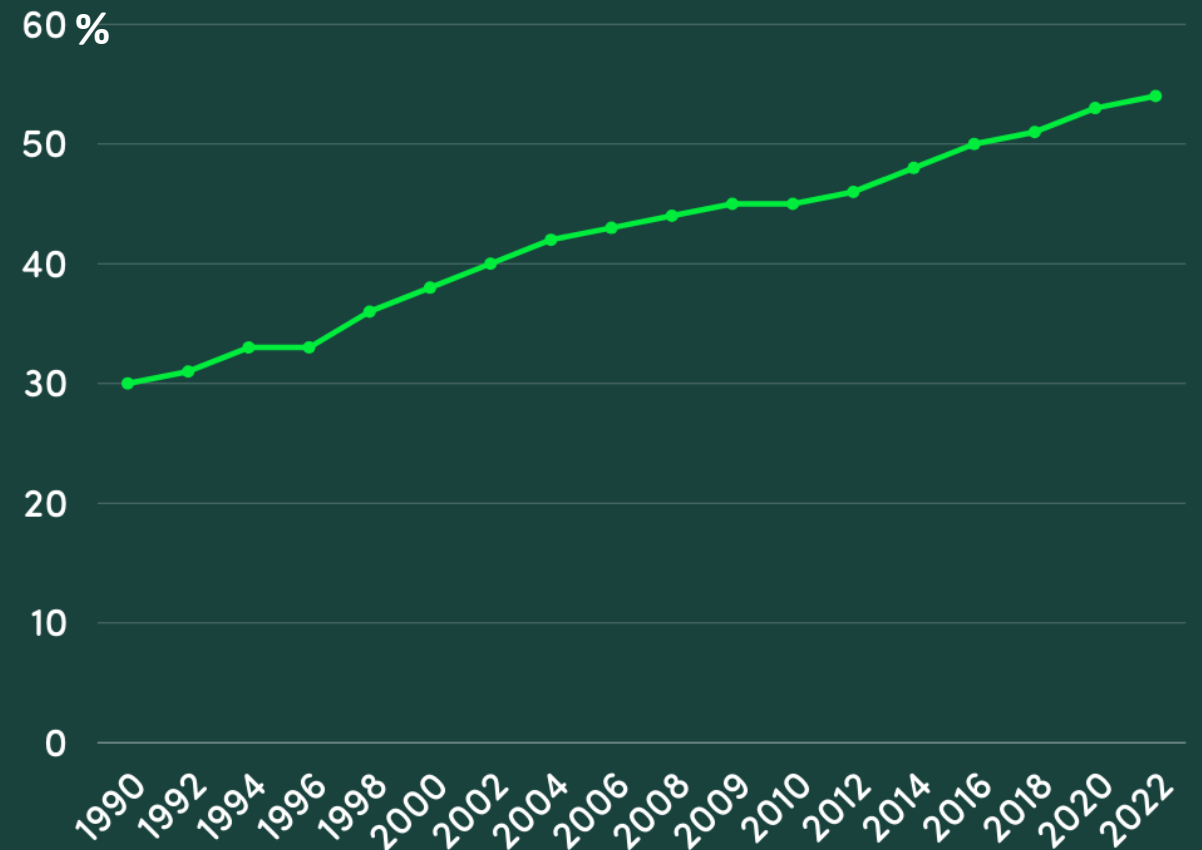

Grafiikka: Kela

% osuus kaikista Suomessa asuvien työkyvyttömyyseläkkeistä

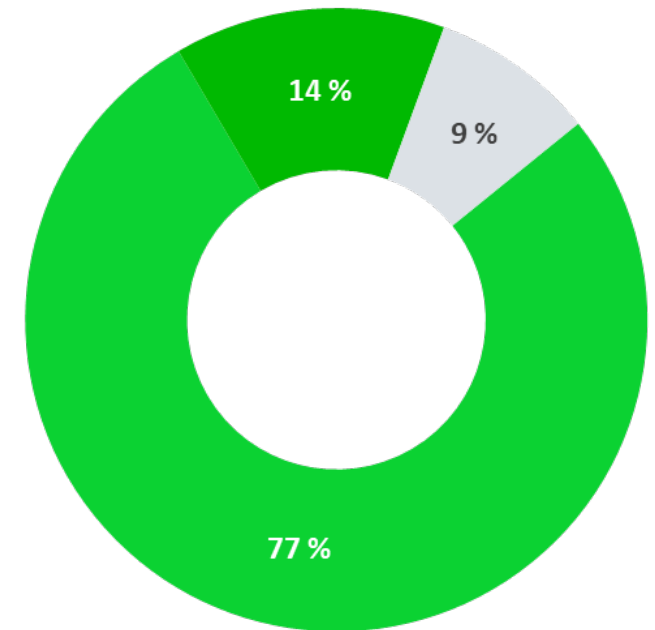
mieli.fi Lähde: Eläketurvakeskus 2023

Mielenterveysperusteiset työkyvyttömyyseläkkeet

Julkisen sektorin mielenterveyden hoitoon käyttämä miljardi 2021

- Erikoissairaanhoido, 966 milj.
- Perusterveydenhuolto, 176 milj.
- Psykoterapiakuntoutus (Kela), 107 milj.

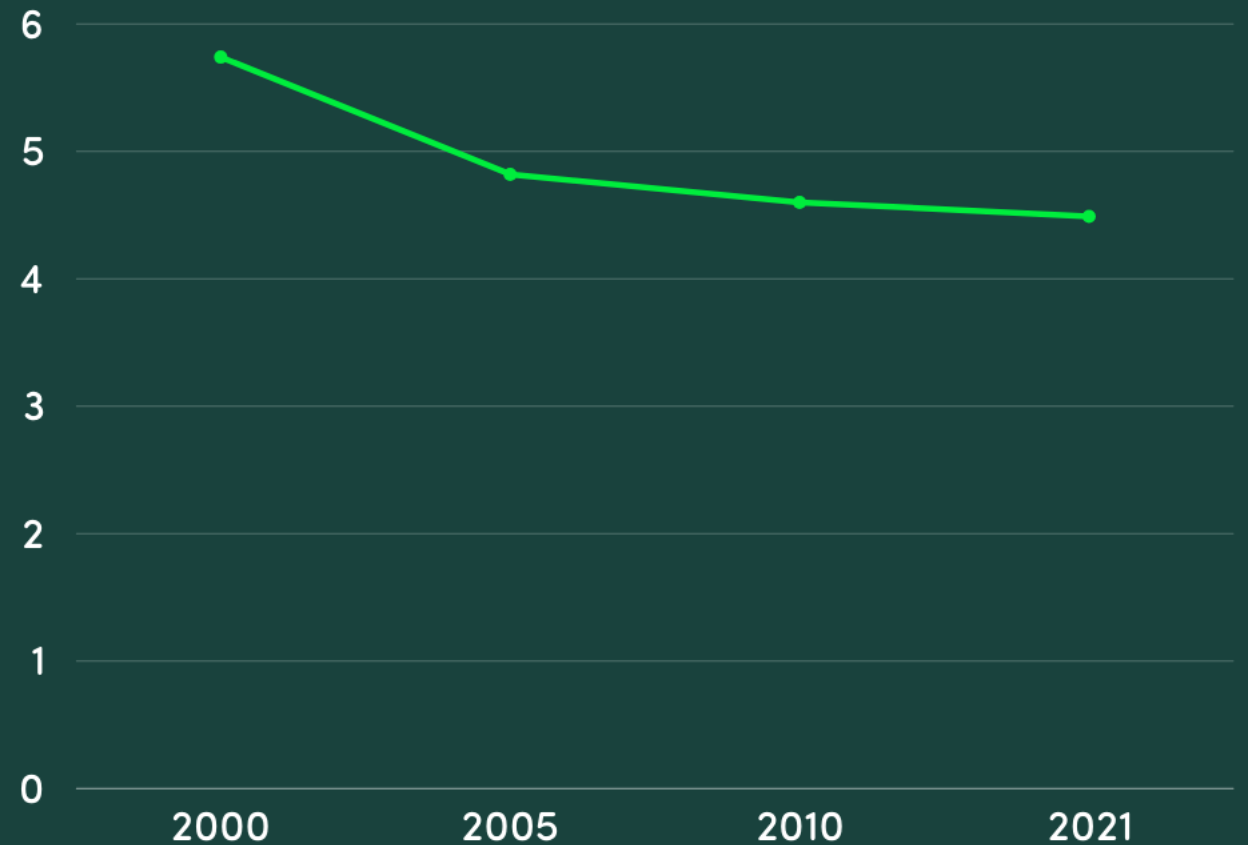

Mielenterveys- palveluiden osuus terveydenhuollon käyttömenoista 2000-luvulla

Lähde: [THL Terveysthuollon menot ja rahoitus 2021](#)

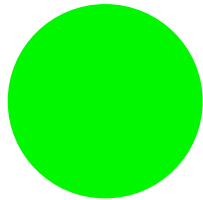
[mieli.fi](#)

Mielenterveyspalvelujen % osuus terveydenhuollossa

Panostukset mielenterveyden hoitoon vs. mielenterveyden häiriöiden aiheuttamat kustannukset

Hyvinvointialueiden **panostukset** mielenterveyden hoitoon, noin 1 miljardi

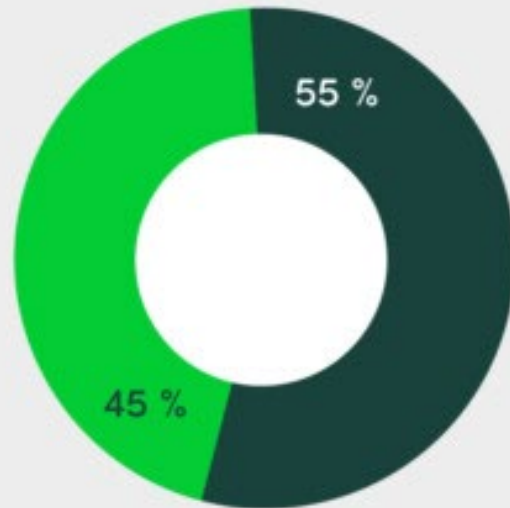
Häiriöiden aiheuttamat **kustannukset** hyvinvointialueille, noin 11 miljardia

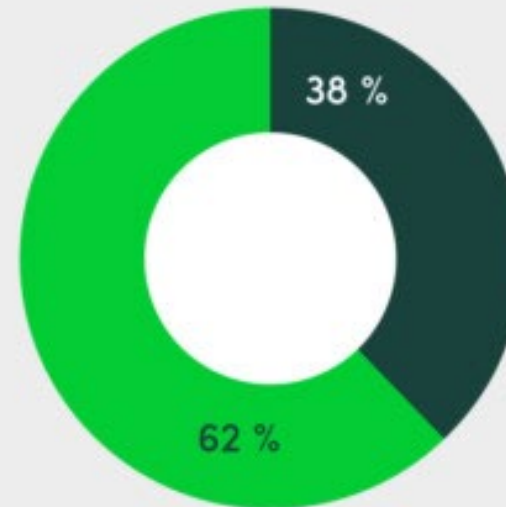
Panostukset mielenterveyteen vs. ongelmien merkitys

Mielenterveyteen panostaminen on suhteettoman pientä mielenterveyden ongelmien aiheuttamaan yhteiskunnalliseen merkitykseen verrattuna

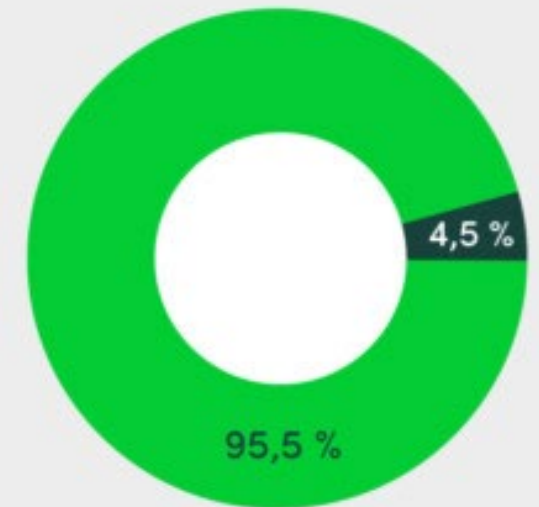
Työkyvyttömyyseläkkeet
2022 (ETK)

Sairauspäivärahat
2023 (Kela)

Terveystieteiden tutkimuskeskuksen käyttökulut
2021 (THL)

Haluatko lisätietoa mielenterveydestä
ja sen edistämisestä?

mieli.fi/tilaa-uutiskirje

Jokainen mieli on tärkeä.
Jokainen lahjoitus on tärkeä. **Auta nyt.**

- ♥ Tekstaa **MIELI** numeroon **16499** (10€)
- ♥ Lahjoita **MobilePaylla** numeroon **50705**
- ♥ Lahjoita **netissä** osoitteessa **mielilahjoitus.fi**

mieli

Kiitos
